

[Riishøj]

politisk verdensorden af en anden karakter end den, vi kender i dag, forudsætter en aktiv og utvetydig indsats i kampen mod apartheid, som endog med dansk og med radikal tilslutning er blevet erklæret for en forbrydelse mod menneskeheden og en trussel mod verdensfreden.

I begrundelsen for ikke at medvirke til dette forslag nævner det radikale venstre det nordiske handlingsprogram, uanset at de svar, vi har fået under udvalgsbehandlingen, ganske klart viser, at det nordiske handlingsprogram forvaltes meget forskelligt i de forskellige nordiske lande, og uanset at der oven i købet eksisterer visumbestemmelser, som overhovedet ikke skelner mellem såkaldte officielle repræsentanter og individuelle borgere.

I Norge er der en bestemmelse i de nordiske visumbestemmelser, som taler om, at alle sydafrikanske statsborgere – med streg under »alle« – som ønsker at deltage i kulturelle manifestationer i nordiske lande til fordel for apartheidregimet, bør nægtes visum, og så er spørgsmålet, om kulturelle og uddannelsesmæssige forbindelser ikke netop er til fordel for apartheidregimet. Her har vi omsider fået nogle svar – det gik meget langsomt – og vi har i hvert fald set de spørgeskemaer, som de sydafrikanske skoleelever skal udfylde. Her skal de, der søger om at komme med under disse ordninger i Sydafrika, bekræfte, at de vil tale for deres land i de lande, som de udstationeres til. De skal oven i købet bevise, at de kan være ambassadører, »ambassadors«. Det står der direkte i et af spørgsmålene til dem. Det vil sige, at det fra Sydafrikas side direkte slås fast med syvtommersøm, at de mennesker, der sendes herop, betragtes som repræsentanter for regimet, og at de forventes at optræde som sådanne.

Der er ikke nogen tvivl om, at Rotary i praksis virker udadtil som ambassadør for apartheidregimet, og at apartheidregimet bevidst søger at omgå de kulturelle sanktioner, som dog er vedtaget, ved at lade såkaldte private organisationer forestå disse udvekslinger.

Vi har under udvalgsbehandlingen kunnet se, at der har været sydafrikanske studenter ved Københavns universitet og Århus universitet. Det kunne være interessant at se baggrunden for, at man har ordninger af den karakter.

Det er bedrøveligt, at de radikale har valgt i denne sag at lægge sig op ad en blød, overordentlig blød, fortolkning af det nordiske handlingsprogram. Vi har mange Sydafrikasager i folketinget i øjeblikket: vi har våbenembargosagen, vi har kullet, og vi har haft en lang række andre ting. Vi har endog i dansk fjernsyn kunnet se reportager fra det sidste valg i Sydafrika, som har markeret et højresving – hvis man kan tale om højresving i Sydafrika – som dog burde mane til eftertanke. Er det overhovedet muligt ad ikke-voldelig vej at ændre forholdene i Sydafrika?

Jeg vil også bede de radikale om klart at præcisere, hvad man egentlig ønsker sig af visumbestemmelser over for Sydafrika. Ønsker man, at de andre nordiske lande skal følge det, som er intentionen i SFs forslag, eller ønsker man for tid og evighed at fortolke dette forslag blødt? Det kunne også være interessant at vide, hvad de radikales egentlige holdning til den sag er. Vi undrer os over, at det ikke er solidaritet med FN – hvor det overvældende flertal af medlemslande er fra den tredje verden – der bestemmer de radikales holdning. Der er åbenbart en eller anden mærkelig form for nordisk holdning, som misbruges til at tilfredsstille regeringens ønsker i denne sag. Jeg tror egentlig også, der ligger indenrigspolitiske hensyn bag de radikales holdning, og det beklager vi dybt.

Vi forventer et klart svar fra de radikale.

Janne Normann (RV):

Der er ikke tale om noget holdningsskifte hos det radikale venstre, og der er heller ikke tale om noget holdningsskifte over for det nordiske handlingsprogram. Vi er ikke på noget tidspunkt kommet med udtalelser, som kan give grund til at tro, at vi har nogen som helst sympati for apartheidregimet, og det er en forvrængning af de virkelig grove, hvis nogen vil prøve at give os skylden for det.

Der er som sagt heller ikke noget holdningsskifte i forholdet til det nordiske handlingsprogram. Vi anser det for meget vigtigt at følge handlingsprogrammet. Det er da rigtigt, at det ikke forvaltes helt ens i de nordiske lande. Danmark er blandt de lande, der forvalter det temmelig skrappt, og det er vi tilfredse med.

Hvad vi derimod ikke er tilfredse med, er de besvarelser, vi har fået under udvalgsar-